

Stiftelsen Apelryd international

Andreas.karlsson@apelryd.se

2019-05-23

1 (23)

Dnr-2018:11021

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Apelrydsskolan i Båstad i Båstads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Apelrydsskolan i Båstad avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Apelrydsskolan i Båstad i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn organiserar för att samtliga lärare ska kunna samverka för att utveckla undervisningen och att tid avsätts för kollegialt lärande. I detta ingår att rektor följer upp att lärarnas samverkan leder till en förbättrad undervisningspraktik.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan har i hög utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn skapar förutsättningar för samtliga lärare att tillsammans diskutera hur de bedömer och betygssätter elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. I detta ingår att rektorn följer upp att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra sin betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 oktober 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:11021) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektorn vid Apelrydsskolan i Båstad följer upp och analyserar skolans resultat, både vad gäller elevernas kunskapsutveckling, undervisningens genomförande och värdegrundsarbetet i stort. Rektorn ger lärarna de förutsättningar som behövs för att genomföra undervisningen bland annat genom att kontinuerligt fördela resurser utifrån de behov som uppstår. Det framgår vidare att skolan arbetar med jämställdhetsfrågor, men rektorn har inte systematiserat arbetet och följer inte heller upp hur jämställdhet behandlas i undervisningen. Det finns en plan för introduktion och stöd till nyanställda lärare, som också omfattar obehöriga lärare. Granskningen visar dock att rektorn inte leder och organiserar det pedagogiska utvecklingsarbetet så att alla lärare får möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra.

Skolinspektionen ser att utvecklingsbehov finns inom några av de områden som granskats vad gäller rektors ledarskap, men bedömer att det som bör prioriteras är rektorns arbete med att ge lärarna förutsättningar till samverkan.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplad till den dokumentation som myndigheten tagit del av samt de iakttagelser som gjorts under besöket.

Rektors uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp kunskapsresultaten. Rektorn berättar i intervju att hen samlar in resultat i form av betyg, nationella provresultat, resultat i specifika kurser, andel behöriga elever till högskolan samt antal avhopp. Rektorn berättar även att skolan alltid tittar på betygen fem år tillbaka för att få syn på

skillnader exempelvis mellan könen eller skälen till varför vissa elever hoppar av sina studier och rektorn presenterar också möjliga förklaringar till att resultaten ser ut som de gör.

Rektorn följer även upp undervisningens genomförande och hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. I intervju berättar rektorn att hen observerar lektioner inför lärarnas medarbetarsamtal och att både kunskaps- och värdegrundsfrågor ingår i observationsschemat och i det efterföljande samtalet. Rektorn berättar också att den enkät som eleverna fyller i en gång per termin innehåller en utvärdering av lärarnas undervisning, både vad gäller kunskaper och värdegrund.

Den biträdande rektorn sammanställer resultaten, berättar hen i intervjun, och tillsammans med rektorn analyseras resultaten och diskuteras med lärarna i augusti varje år. Lärarna bekräftar i intervjun att de diskuterar skolans samlade resultat under augustidagarna.

Rektorn ser till att analysen av skolans samlade resultat får ligga till grund för förändringar och utveckling av verksamheten. Rektor beskriver i det inskickade materialet att skolan detta läsår har identifierat tre utvecklingsområden. Dessa har tagits fram utifrån rektorns behovsanalys och i diskussioner med lärare. Exempelvis har språklärarna sett behovet av ett projekt kring språkutvecklande arbetssätt, rektorn har initierat ett projekt kring värdegrundsfrågor och specialpedagogen har konstaterat ett behov av ett arbete kring lärmiljöer. Rektor berättar i intervju att förändringar kan göras både på skolnivå och kursnivå, bland annat har hen beslutat om fler undervisningstimmar i kursen matematik 2 där många elever har svårigheter att nå målen.

Rektorns styrning av värdegrundsarbete sker utifrån ett specifikt material fördelat på olika teman som rör olika värdegrundsfrågor, berättar elevhälsan. Ur detta material kan alla mentorer välja att ta upp relevanta delar tillsammans med sin mentorsgrupp eller ta hjälp av elevhälsan, säger rektorn. Rektorn understryker att det är bra att det i materialet finns konkreta övningar för de lärare som har lite svårare för att arbeta med "de mjuka värdena". En lärare berättar exempelvis att rektorn hade hört från elever att något inte fungerade riktigt tillfredsställande i hans klass, och att rektorn då tagit upp frågan specifikt med den läraren, och hjälpt hen att komma till rätta med

problemet. Rektorn berättar också att skolan haft besök av Brobyggarna¹ från kommunen, vilka har pratat om bemötande och värdegrundsfrågor. Lärarna berättar att de diskuterar värdegrundsfrågor ibland på sina fredagsmöten.

Rektorn berättar i intervjun att resursfördelningen, främst den personella, kan förändras under året, utifrån verksamhetens behov. Detta bekräftas av lärare och elevhälsa i intervju. Varje program har sin egen budget som ligger fast, säger elevhälsan, men man kan alltid ansöka om extra pengar om något specifikt behov skulle uppstå. Lärarna berättar att det råder full transparens kring resursfördelningsfrågor och rektorn säger att skolledningen, elevhälsan och lärarna i mitten av varje termin har avstämningar som kan resultera i omfördelning av resurser. Alla intervjugrupper säger att de upplever att de tillgängliga resurserna används flexibelt utifrån behoven i verksamheten.

Skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn tillsammans med skolans personal kontinuerligt arbetar med läroplansmålen kring likvärdig utbildning och jämställdhet, men att det i vissa delar saknas systematik i arbetet. Eleverna berättar de haft temadagar om jämställdhet och att lärarna tar upp frågan för att de vill lära eleverna om jämställdhet, normer och fördomar. Eleverna berättar även om ett projekt "Campaign for Equality", som elever initierat.

Lärarna säger att frågor kring jämställdhet är en naturlig del i vardagen på skolan och i undervisningen, men att de kanske inte pratar så mycket om det. Representer för elevhälsan säger att jämställdhetsfrågor kommer upp i spontana diskussioner, men att det inte pågår något arbete kring jämställdhet som elevhälsan är involverad i. Rektorn berättar att skolan ägs av Fredrika Bremer-förbundet och att detta märks i det vardagliga arbetet. Många elever som söker sig till skolan gör det för att skolan är känd

¹ Från Båstad kommuns hemsida: Brobyggarna arbetar utifrån ett relationistiskt förhållningssätt och omfattar flera uppdrag och funktioner. Arbetets huvudsyfte är att det för barn och unga i Båstads kommun skall vara lätt att få hjälp, råd och stöd i ett tidigt skede. Genom att skapa en god relation med barn och unga främja den enskilda unges hälsa och välmående samt förebygga och motverka att unga far illa. Målgruppen är barn och unga i åldern 0-21 år. Genom kontinuerlig samverkan och i samarbete med skolorna i Båstads kommun, erbjuda stöd och information samt även kunna leda vidare till rätt hjälp hos relevanta samverkanspartners, ex. Individ och familj, Första linjen, BUP, Polisen, Maria Nordväst m.fl.

för att man kan vara sig själv där, säger rektorn. Flera elever tillhör gruppen HBTQ säger lärare och rektorn. Rektorn refererar till arbetet med livskunskap och värdegrund som hen har satt igång och säger att jämställdhetsfrågor ingår som en del i detta arbete.

Rektors pedagogiska ledarskap

Skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Det är känt för lärarna vem som har ansvar för vad och vilka rutiner som finns på skolan. Den låga personalomsättningen och det faktum att skolan är liten, gör att alla vet vad som gäller, alla rutiner är inarbetade, säger lärarna. Om man är osäker finns en pärm med alla rutiner, berättar rektorn. Vidare finns rutiner för introduktion och stöd till nyanställda lärare som även omfattar obehöriga lärare. För de obehöriga lärarna finns dessutom särskilda rutiner och instruktioner för vad som gäller vid betygssättning och bedömning.

Vidare visar granskningen att rektorn har organiserat det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag, men att lärarnas samverkan och kollegiala lärande samt effekterna och uppföljningen av detta arbete, kan utvecklas. Lärarna tar vid intervjuerna upp frågan om kollegial samverkan och gemensamt arbete kring undervisningen. Flera lärare uttrycker att de inte har nog med avsatt tid och att den tid som faktiskt finns till förfogande inte alltid utnyttjas optimalt, bland annat för att flera kollegor inte medverkar vid mötena, eller att andra, mer operativa frågor, tar huvuddelen av tiden i anspråk. Detta utvecklas närmare under avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn organiserar för att samtliga lärare ska kunna samverka för att utveckla undervisningen och att tid avsätts för kollegialt lärande. I detta ingår att rektor följer upp att lärarnas samverkan leder till en förbättrad undervisningspraktik.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn visserligen har lagt en organisation som medger möten för samarbete och kollegialt lärande, och där innehåll och arbetsformer till viss del styrs av rektorn, men även att all personal inte deltar i dessa möten. Rektorn följer inte heller i tillräcklig utsträckning upp att arbetet leder till en faktisk utveckling av undervisningen.

Enligt 2 kap 9 § skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd och att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen.²

Enligt till Skolinspektionen inskickat material, har rektorn vid Apelrydsskolan i Båstad lagt ett konferensschema som innefattar tre möten i veckan för undervisande personal. Därutöver har elevhälsan ett möte per vecka för att arbeta förebyggande och åtgärdande med elevärenden såväl på individnivå som på gruppnivå. Lärarna säger i intervjuerna att tiden för mötena ofta inte räcker till för det innehåll som rektorn planerat, då frågor av mer praktisk eller operativ karaktär tar mycket tid.

Lärarna säger i intervjun att fredagsmötena är tänkta att innehålla pedagogiska diskussioner och kollegialt lärande, men att det inte alltid blir så. De nämner att de haft bokcirkel i tvärgrupper där de läst pedagogisk litteratur. De har även pratat om praktiska frågor kring digitalisering och att motivera elever. Lärarna säger också att flera av deras kollegor arbetar deltid och därför inte arbetar på fredagarna, något som bekräftas av rektorn i intervjun. Rektorn säger att det schematekniskt blir en omöjlig ekvation att få ihop en konferenstid som alla kan delta i, dels på grund av att skolan har många deltidsanställda lärare, dels för att undervisningen, med anledning av att de har många internatelever, börjar sent på måndagar och slutar tidigt på fredagar. Rektorn säger att hen istället informerar de deltidsanställda på annat vis.

Flera lärare säger att de inte samarbetar systematiskt med någon annan kollega, men att samtal om undervisningen förs informellt i arbetsrummet. Några lärare säger att de har kontakt med kollegor på andra skolor men att inget organiserat samarbete finns med någon annan gymnasieskola. Lärarna säger att det inte finns någon kontinuerlig, avsatt tid för att samverka kring innehåll och arbetsmetoder i undervisningen men att de önskar flera sådana möjligheter, då de ser att det finns vinster att göra. Detta

² Läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), kap 2.6 Rektorns ansvar

bekräftas även i Skolinspektionens enkät för pedagogisk personal våren 2018.³ Rektorn säger att det är en utmaning att hitta samarbetspartners till alla lärare, eftersom flera lärare inte har ämneskolleger.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn organiserar lärarnas arbete så att samtliga lärare på skolan regelbundet kan samverka med varandra, då detta är en viktig förutsättning för lärares professionella utveckling och lärande.⁴ Fokus för samverkan bör ligga på undervisningen och elevernas lärande. För att det kollegiala samarbetet och lärandet ska få effekt bör det inte vara alltför generellt, utan inriktas mot specifika syften. Lärarna bör få möjlighet att utveckla nya och alternativa upplägg och undervisningsmetoder.⁵ För att det ska uppstå en påverkan från det kollegiala samarbetet och lärandet på undervisningen och elevers lärande spelar rektorn en avgörande roll genom att det är rektor som ska etablera formerna för det kollegiala samarbetet. Rektorn bör också säkerställa att samverkan sker och på ett strukturerat sätt följa upp att arbetet ger önskvärd effekt i undervisningen.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter,

Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas

ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

³ Index för samverkan var 5,3, att jämföra med rikets 6,4,

⁴ www.skolverket.se, se flik Skolutveckling, samt flik Forskning och utvärderingar.

⁵ Håkansson, J. & Sundberg, D. (2016) Utmärkt skolutveckling: Forskning om skolförbättring och måluppfyllelse, Stockholm: Natur & Kultur, s. 105f, 210ff

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att undervisningen på Apelrydsskolan i Båstad ger eleverna goda möjligheter att nå läroplanens mål. Undervisningen har en tydlig struktur och eleverna får det lärarstöd de behöver för att förstå och komma vidare med sina arbetsuppgifter. Vidare framgår att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att undervisningen varierar och individanpassas så att den ger eleverna både stöd och utmaningar. Det framgår också att lärarna i undervisningen ger eleverna strategier för det egna lärandet och att eleverna med regelbundenhet får vara med och påverka och utvärdera undervisningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplad till den dokumentation som myndigheten tagit del av samt de iakttagelser som gjorts under besöket.

Variation, lärarstöd och målfokus i undervisningen

Undervisningens arbetssätt och arbetsformer varierar. Lärarna berättar i intervju att de planerar in variation både i innehåll och arbetssätt i undervisningen. De berättar att eleverna arbetar enskilt, i grupp och i par och att lärarna ofta styr så att eleverna arbetar med olika personer. Vidare berättar lärarna att de föreläser, låter eleverna göra filmer, läsa, skriva, göra bloggar. Flera lärare ger exempel på hur elevernas arbete kan förläggas utanför klassrummet för att skapa autentiska situationer. Eleverna berättar om olika arbetssätt som genomgång på tavlan, film, bildspel, artiklar eller frågesporter. De säger att de får arbeta individuellt, i reflekterande par eller diskutera i grupp. Några exempel på examinationsformer är skriftliga prov eller inlämningar, muntliga anföranden eller forumspel och teater. Eleverna nämner också "open space", en sorts öppen presentation där eleverna går runt och lyssnar på sina kamraters redovisningar. Att undervisningen är varierad bekräftas även i de observationer som Skolinspektionen genomför vid besöket.

Lärarna ger eleverna det stöd de behöver. Eleverna berättar i intervjun att deras lärare är måna om att de ska hänga med i undervisningen och de säger att lärarna bryr sig om dem och ofta kontrollerar att de förstår. Eleverna säger också att lärarna är bra på att ge stöd och att lärarna alltid försöker hitta en lösning om det uppstår ett problem. Eleverna kan alltid be om hjälp, säger de, och lärarna hjälper alltid till. Detta styrks av

Skolinspektionens enkät 2018.⁶ Lärarna berättar att de har pedagogiska samtal där de tar upp vilken typ av stöd olika elever behöver. Samtalen gäller både de elever som behöver stöd för att nå målen och de som behöver stimulans för att komma längre i sin kunskapsutveckling. Vid observationerna syns att lärarna är noga med att eleverna ska förstå vad de håller på med genom att de till exempel fortlöpande ställer frågor till eleverna vid genomgångar. När elever arbetar i grupp går läraren runt och kontrollerar att eleverna förstått uppgiften, att gruppsamtalen kommit igång och att alla i gruppen får talutrymme. Elevhälsan poängterar i intervjun att eftersom skolan har relativt få elever, blir alla elever sedda och de säger att lärarnas ork att hjälpa och förklara inte tar slut.

Syfte och mål med undervisningen förklaras för eleverna. Eleverna säger i intervjun att lärarna brukar berätta vad de ska göra på lektionen och att informationen också finns på skolans lärplattform, där lärarna också lägger in slutmål, redovisningssätt och kunskapskrav samt, för några lärare, även bedömningsmatriser. De säger att lärarna alltid har en tanke med uppgifterna och att lärarna delar ut och förklarar kunskapskraven när eleverna efterfrågar dessa explicit. De pedagogiska planeringar som Skolinspektionen tar del av vid besöket visar att lärarna tydligt anger vad som är målet med arbetsuppgifterna under den enskilda lektionen. Det framgår av intervju med lärare att de oftast också går igenom syftet med momenten i relation till kursplaner och examensmål. Lärarna berättar att de inleder lektioner med att ta upp vad som ska göras och varför, samt kopplar det till målen för kursen. Flera lärare nämner att syfte och mål alltid finns i de skriftliga instruktioner eleverna får och flera nämner att denna information även finns på lärplattformen. Elevhälsans personal säger att rektorn, i början av förra läsåret, gav instruktioner om hur en bra lektion ska byggas upp med inledning och avslutning. Rektorn berättar att det i den enkät eleverna svarar på varje termin bland annat finns frågor om huruvida lärarna förmedlar syfte och mål med undervisningen och att rektorn därmed kan kontrollera att lärarna förmedlar målet med undervisningen. Rektorn samlar även in lärarnas planeringar inför de lektionsobservationer hen genomför och dessa används som underlag för medarbetarsamtalet. Under Skolinspektionens lektionsobservationer

⁶ I Skolinspektionens enkät för elever i år 2 på Apelrydsskolan i Båstad våren 2018 är indexvärdet för Veta vad som krävs, 7,7 (i riket 6,5)

skriver alla lärare på tavlan vilka moment eller uppgifter lektionen ska innehålla. Några lärare refererar explicit till det centrala innehållet för kursen.

Stimulans och utmaningar i undervisningen

Undervisningen ger eleverna utmaningar. Lärarna säger att de försöker hitta på stimulerande uppgifter och aktiviteter för att få med sig eleverna. Att många elever upplever att undervisningen är stimulerande framgår också av Skolinspektionens enkät 2018.⁷ Lärare i de gymnasiegemensamma ämnena berättar att de försöker hitta ingångar i sina ämnen som anknyter till elevernas framtida yrkesval, något de ser som nyckeln till elevernas motivation. Både lärare och elever säger i intervjun att lärarna har höga förväntningar på att eleverna ska klara sina arbetsuppgifter. Eleverna säger att lärarna vet att eleverna kan mycket och att lärarna därför vill utmana och uppmuntra dem ännu mer. De säger att lärarna bryr sig mycket om dem och försöker få dem på gott humör när det känns dystert. Elevhälsan säger att lärarna har goda relationer till eleverna och ständigt kommer med nya förslag på hur eleverna kan lyckas och komma längre.

Undervisningen anpassas efter elevernas behov och intressen. Rektorn berättar att skolan är mycket aktiv i att skaffa förhandsinformation om eleverna och vilka eventuella behov av stöd de har, så att skolan är väl rustad när eleverna börjar sin utbildning på skolan. Enligt rektorn har skolan ett rykte som välkomnande och rektorn poängterar att man vill kunna stödja alla elever. Lärarna säger att de arbetar mycket med att möta eleverna individuellt utifrån deras behov och att de fokuserar på de saker som eleverna är duktiga på eller intresserade av. Lärarna berättar att de ibland arbetar med olika lärstrategier för att möta eleverna med den metod som är bäst för den individen, exempelvis att någon hellre lyssnar än läser, hellre fotograferar än antecknar eller hellre gör en podd än håller ett muntligt anförande. Eleverna säger i intervjun att flera av deras lärare låtit dem fylla i ett papper om hur de tycker att de lär sig bäst, och säger att de får stöd om de behöver men också utmaningar. Lärarna säger att de tar fram arbetsuppgifter som har olika svårighetsgrader för att de ska fungera för alla elever, oavsett vilken nivå eleven befinner sig på.

⁷ I Skolinspektionens enkät för elever i år 2 på Apelrydsskolan i Båstad våren 2018 är indexvärdet för Stimulans 7,5 (i riket 5,7).

Elevers delaktighet och inflytande

Eleverna får påverka undervisningens innehåll och arbetsformer och utvärderar regelbundet undervisningen. Inför de enskilda undervisningsmomenten efterfrågar lärarna elevernas synpunkter och vad de är intresserade av, berättar elever i intervju. Eleverna bekräftar att lärarna ofta frågar dem hur de vill ha undervisningen och att de ofta erbjuds möjlighet att välja, både vad gäller innehåll och arbetsform eller redovisningssätt. Eleverna säger att om de bara engagerar sig och tycker till, så brukar lärarna lyssna på dem. Eleverna utvärderar regelbundet undervisningen, dels i den enkät som genomförs varje termin, men även efter enskilda lektioner och efter avslutade moment. Lärarna säger att eleverna ofta kommer med spontana synpunkter rörande undervisningen och rektorn berättar att eleverna inte sällan kommer direkt till honom och uttrycker önskemål. Skolans personal är öppna för elevernas synpunkter och idéer kring undervisningen, säger rektorn, vilket innebär att lärarna låter elevernas synpunkter och önskemål påverka hur de planerar och genomför sin undervisning.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt lärande och att ta ansvar för sitt lärande. Lärarna berättar i intervju att eleverna formulerar egna mål för sitt lärande utifrån kursmålen och de får berätta vilken ambitionsnivå de har vid utvecklingssamtalen. Lärarna säger att de ibland arbetar med kamratrespons och kompisbedömning för att eleverna ska kunna formulera sig kring vad de lärt sig. Eleverna ger exempel på hur lärare arbetar med Kahoots efter lektioner för att få syn på vad de lärt sig och att eleverna kan få återberätta texter för varandra också det för att få syn på vad de lärt sig. Vid observationerna finns exempel på hur lärarna låter eleverna diskutera i par eller i grupper för att reflektera över ämnesinnehållet i förhållande till elevernas egna liv eller intressen. Flera lektioner som observeras innehåller samtalsmoment där det inte finns något givet svar utan där elevernas egna funderingar utgör utgångspunkter i resonemangen.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i hög utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att skolans arbete för att skapa studiero fokuserar på flera aspekter av utbildningen och omfattar såväl förebyggande som åtgärdande insatser. På samma sätt arbetar skolan systematiskt med att säkerställa att eleverna får en utbildning i en trygg miljö.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under skolbesöket.

Skolans arbete för studiero

Granskningen visar att rektorn skaffar sig kännedom om elevernas upplevelse av studiero genom regelbundna enkäter, både skolans egna och Skolinspektionens, vars resultat rektorn analyserar. Rektorn berättar att siffrorna i den senaste enkäten var väldigt positiva och att skolan arbetar förebyggande för att skapa studiero, bland annat genom att ha små undervisningsgrupper och flera vuxna i klassrum och gemensamma utrymmen. Skolinspektionens enkät för elever i årskurs 2 våren 2018 visar att flertalet elever upplever att de har studiero.⁸ Vid observationerna syns att lärarna erbjuder eleverna att lämna mobilerna i ett "mobilhotell" under lektionen. Denna möjlighet utnyttjar många elever, berättar rektorn. Rektorn säger att detta gett en ökad studiero och underlättat för elever att fokusera på sitt skolarbete.

Eleverna berättar att det finns trivselregler och att de allra flesta elever följer dem och att det upplevs som självklart hur man ska bete sig på skolan. Eleverna upplever att det är lugnt på lektionerna och att det är sällan lärare behöver ingripa mot stökiga elever. Lärare och elevhälsans personal berättar i intervjun att elever oftast har studiero på lektionerna och att det finns gott om extra utrymmen där elever kan arbeta enskilt och i grupp, exempelvis i matsalen eller i biblioteket. Lärare och rektorn har nära relationer till elever säger lärare. Vidare berättar lärarna att de har gott stöd av rektorn, som sätter in åtgärder om det är en grupp elever eller en enskild elev som stör andra elevers arbete.

⁸ I Skolinspektionens enkät våren 2018 är indexvärdet för studiero 7,3, att jämföra med rikets 5,7. Värdena går från 1 till 10, där 10 indikerar en positiv uppfattning.

Skolans arbete för trygghet

Granskningen visar att rektorn, även när det gäller trygghet skaffar sig kännedom om elevernas upplevelse genom regelbundna enkäter, både skolans egna och Skolinspektionens, vars resultat rektorn analyserar. Rektorn berättar att siffrorna i den senaste enkäten var väldigt positiva och att hen utöver analysen av enkäterna, ofta rör sig runt på skolan, både i lektionssalar och i andra lokaler för att skaffa sig kunskap om tryggheten på skolan. Rektorn berättar i intervjun att hen då passar på att samtala med elever om bland annat trygghet och studiero. Skolinspektionens enkät för elever i årskurs 2 våren 2018 visar också att i stort sett alla elever känner sig trygga i skolan.⁹ Elevhälsans personal berättar om "Apelrydsandan" som präglar skolan och som de definierar som att det är högt i tak och alla blir respekterade och får ge uttryck för sina åsikter. Elevhälsans personal berättar även att all personal på skolan tar ansvar för elevernas mående och trygghet och att all personal är noga med att alla elever ska känna sig sedda. Detta sker bland annat genom att all skolans personal äter tillsammans med eleverna i matsalen och i övrigt rör sig mycket runt i skolans lokaler. Alla vuxna ska känna till alla elevers namn. Elever berättar att vuxna alltid uppmärksammar om man verkar ledsen, eller om man sitter ensam. Vid observationerna syns exempel på hur lärare, genom att säga elevens namn, hälsar personligt på alla eleverna när de kommer in i klassrummet. Även eleverna säger i intervjun att de känner sig sedda av de många vuxna de möter, och att alla får vara "som de är" på skolan. De säger att lärarna har koll på hur de mår och att lärarna tar tag i saker som händer direkt. Det finns alltid någon vuxen att vända sig till, säger eleverna. Lärarna framhåller att det relativt låga elevantalet som en framgångsfaktor när det gäller att skapa trygghet.

Elevhälsan berättar att skolan har särskilda uppstarts dagar för nya elever, där all personal deltar och där vårdnadshavare är inbjudna att delta och att detta är ett led i arbetet för att skapa trygghet. Eleverna berättar också om andra aktiviteter på skolan där elever från olika program och årskurser blandas, bland annat under Apelrydsolympiaden, eller under temadagar om jämställdhet och miljö samt vid olika galor. De säger att detta är för att de ska lära känna varandra över programgränserna.

⁹ I Skolinspektionens enkät våren 2018 är indexvärdet för trygghet 9,5, att jämföra med rikets 5,8. Värdena går från 1 till 10, där 10 indikerar en positiv uppfattning.

Rektorn säger att hela skolan samlas varannan vecka, både personal och elever och att hen då bland annat tar upp hur man ska vara mot varandra på skolan.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektorn och biträdande rektorn följer upp och analyserar avvikelser i betygssättningen. Resultat och analys sammanställs och avvikelser diskuteras med undervisande personal. Däremot visar granskningen att rektorn inte säkerställer att alla lärare får möjlighet att diskutera sin bedömning och betygssättning i förhållande till kunskapskraven och att alla lärare därmed inte har möjlighet att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under skolbesöket.

Diskussion om och analys av betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektorn gör analyser av betygssättningen. Det framgår av intervjuer att den biträdande rektorn har i uppgift att sammanställa de resultat som samlas in, och att rektorn och den biträdande rektorn gör en första analys av kunskapsresultaten och i vilken mån det finns resultat som avviker eller sticker ut. Rektorn berättar i intervjun att det i sammanställningen finns information om hur många elever som har fått ett visst betyg i respektive ämne, skillnader mellan könen och mellan de teoretiska och de praktiska kurserna. Rektorn berättar också att hen följer upp resultaten på de nationella proven, samt jämför dessa med kursbetygen. I vissa fall där det är stora avvikelser tar rektorn upp detta till diskussion med berörd lärare. Rektorn nämner att det utifrån analysen kring avvikelser och skillnader har hänt att någon specifik lärare har ombetts förklara en alltför stor andel F i en kurs eller att en lärare fått förklara varför diskrepansen mellan resultaten på nationella prov och kursbetyg är anmärkningsvärt stor. I intervjun ger rektorn vissa förklaringar till de

avvikelser Skolinspektionen sett i Skolverkets statistik.¹⁰ Rektor följer även upp hur många elever som blir behöriga till högskolestudier. Rektorn och lärarna säger att det görs jämförelser med rikets resultat för de olika programmen samt jämförelser mellan programmen på den egna skolan. Vidare tittar man på fördelningen av betyg mellan de olika betygsstegen och betygsskillnader mellan pojkar och flickor. Lärare säger i intervjun att de arbetar med dessa resultatsammanställningar på augustidagarna varje år, men det finns också lärare som inte kan erinra sig att de varit delaktiga i dessa diskussioner. Elevhälsan säger att de tillsammans med lärare varit med i diskussioner utifrån dessa resultatanalyser.

Kvalitetssäkring av betyg

Granskningen visar att rektorn inte säkerställer att lärarna har möjligheter att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Granskningen visar vidare att rektorn uppmanar lärare att använda olika metoder för att kunna göra likvärdiga bedömningar, men att det för flera lärare är otydligt när och hur detta arbete ska göras. Detta utvecklas närmare under avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn skapar förutsättningar för samtliga lärare att tillsammans diskutera hur de bedömer och betygssätter elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. I detta ingår att rektorn följer upp att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra sin betygssättning.

Granskningen visar att rektorn inte ger alla lärare förutsättningar att regelbundet samverka med varandra när de gör sina bedömningar. Det framgår av intervjuer att all

¹⁰ Vårterminen 2018 hade 50 procent av eleverna samma kursbetyg som betyg på nationella provet i engelska 6, 10 procent hade lägre och 40 procent hade högre. För matematiken var samma år motsvarande siffror, 18,2 procent av eleverna som hade samma kursbetyg som betyg på nationella provet i matematik 2B och 81,8 procent som hade högre kursbetyg. I ämnet svenska3 hade 53,3 procent av eleverna samma kursbetyg som betyg på nationella provet, 6,7 procent hade lägre och 40 procent hade högre kursbetyg än betyg på nationella provet.

personal på skolan inte har möjlighet att delta i diskussioner kring tolkning av kunskapskraven i förhållande till bedömning och betygsättning. Det framgår vidare att rektorn inte följer upp om lärare använder sig av olika metoder och bedömningsstöd för att säkerställa en likvärdig bedömning.

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Enligt gymnasieförordningen ska nationella bedömningsstöd stödja lärarnas bedömning av elevernas kunskaper.¹¹

Rektor säger i intervjun att hen har uppmanat lärarna att använda sig av Skolverkets allmänna råd i sin bedömning, vilket några av lärarna kan minnas, men andra inte. Lärare säger att de utgår från kursmål och kunskapskrav i sin betygsättning och några lärare använder matriser i sitt bedömningsarbete, vilket också syns i de planeringar som Skolinspektionen får ta del av vid besöket. Några lärare berättar att skolan haft en studiedag kring betyg och bedömning då de diskuterat kunskapskraven, medan andra säger att sådana diskussioner sker främst på lärarnas initiativ och inte organiserat av rektorn. En lärare säger att rektorn aldrig diskuterat metoder för betygssättning och bedömning med hen. Både lärare och rektorn säger att tanken är att fredagskonferenserna ska vara tillfällen då man pratar om pedagogik och bland annat diskuterar betyg och bedömning ur ett mer allmänt, icke ämnesspecifikt perspektiv. I praktiken används dock tiden även till andra frågor, såsom värdegrund, resursfrågor, elevärenden eller programspecifik information, vilket innebär att tiden till diskussioner om betyg och bedömning inte blir tillräcklig, säger lärarna. Fredagstiden kunde användas bättre, säger lärarna, också för att inte alla kollegor är med på dessa konferenser. Rektor bekräftar att flera lärare inte är med på fredagarna, men säger att det finns i konferensschemat att lärarna ska diskutera och tolka kunskapskraven både allmänt och ämnesspecifikt.

Lärarna berättar i intervjun att de bedömer de nationella proven, som inte är avidentifierade, för sina egna elever, och att det händer att de samtalar med sina kollegor om uppsatsbedömningen av de nationella proven, i de fall de är osäkra på sin bedömning. Generellt är lärarna dock samstämmiga, säger de. När det gäller bedömningar i ämnet matematik är det mer rätt eller fel, säger lärarna, så där har de

¹¹ 8 kap. 3,3 a och 3 f §§ gymnasieförordningen

inget samarbete. Rektorn säger i intervjun att hen litar på lärarnas professionalism vad gäller bedömningarna av de nationella proven.

Lärarna säger att de inte har något organiserat arbete för hur de ska säkerställa likvärdighet i sina bedömningar men för de lärare som har ämneskollegor på skolan, händer det att de informellt och på eget initiativ byter underlag och jämför sina bedömningar. Lärarna säger att det kan vara svårt att veta om de betyg de sätter är korrekta, eftersom flera av dem inte har några ämneskolleger. De nämner att de någon gång har varit på en rikskonferens i sina ämnen, men att det är ett tag sedan. Rektorn berättar att samtal förts om samverkan kring bedömning med andra gymnasieskolor, men att inget samarbete är bestämt än.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar arbetet så att alla lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan utvärdera elevernas kunskaper och hur de ska bedöma olika elevprestationer. Rektorn kan behöva organisera det arbetet med andra skolor, om lärare exempelvis saknar ämneskollegor inom skolenheten.

Rektorn bör också fortlöpande följa upp och diskutera med lärarna om vilka metoder de använder för att kvalitetssäkra sin betygssättning. Skolinspektionens ombedömningar av nationella prov visar att sambedömning och extern bedömning (att någon annan än elevens ordinarie lärare bedömer provet) minskar de genomsnittliga avvikelserna och bidrar till en likvärdig bedömning av nationella prov. Även avidentifierade prov tycks ha en återhållande effekt på avvikelsegraden.¹² Vidare bör rektorn se till att lärarna använder de bedömningsstöd som Skolverket tagit fram.¹³ En utgångspunkt för arbetet bör även vara Skolverkets allmänna råd Bedömning och betygssättning.¹⁴

¹² Skolinspektionen (2017b) Bedömningsprocessernas betydelse för likvärdighet: Ombedömning av nationella prov 2016, Stockholm, s 6.

¹³ Se www.skolverket.se och flikarna "Undervisning" - "Gymnasieskola" - "Bedömning i gymnasieskolan". Det finns stöd i ämnena biologi, engelska, fysik, historia, idrott och hälsa, kemi, matematik, moderna språk, samhällskunskaps, svenska/svenska som andraspråk och yrkesämnen. I vissa fall handlar det om prov som lärare kan använda och i andra handlar det om reflektionsfrågor som lärare gemensamt kan diskutera.

¹⁴ Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2018:247) Betyg och bedömning.

På Skolinspektionens vägnar

X Inger Börjesson

Beslutsfattare
Signerat av: Inger Börjesson

X Anna Sundman Marknäs

Föredragande
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

I handläggningen av ärendet har även Maria Lundström och Johan Asp medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tre lektionsobservationer
- En gruppintervjuer med elever
- En gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan samlat och medvetet för att skapa och bibehålla trygghet och studiero. I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 26 och den 27 mars 2019. Besöket genomfördes av utredare Anna Sundman Marknäs och Maria Lundström.

Apelrydsskolan i Båstad, med huvudmannen Stiftelsen Apelryd International, är en gymnasieskola med ett program, Samhällsvetenskapsprogrammet med inriktning Global Management.

Skolenheten, tillsammans med systemenheten Apelrydsskolan, leds av en rektor på 100 procent och en biträdande rektor på 50 procent. Lärarna är organiserade i arbetslag. Läsåret 2018/19 har skolan 58 elever.